

Plenum

Tisdag 4.3.2025 kl. 14.01—17.28

5. Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om försvarsmakten och till lagar som har samband med den

Regeringens proposition RP 6/2025 rd

Remissdebatt

Talman Jussi Halla-aho: Ärende 5 på dagordningen presenteras för remissdebatt. Talmanskonferensen föreslår att ärendet remitteras till försvarsutskottet, som grundlagsutskottet och utrikesutskottet ska lämna utlåtande till.

För debatten reserveras i detta skede högst 30 minuter. Om vi inte inom denna tid hinner gå igenom talarlistan avbryts behandlingen av ärendet och fortsätter efter de övriga ärendena på dagordningen. — Minister Häkkänen, varsågod.

Debatt

15.04 Puolustusministeri Antti Häkkänen (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomen puolustusta rakennetaan nyt puolustusministeriössä neljän keskeisen pilarin vaaraan: kansallinen puolustus aina kaiken perusta, Naton puolustus ja pelote, puolustusyhteistyökumppanuudet, ja lopuksi kokonaisturvallisuus ja kokonaisuuspuolustus.

Tänään lakiesityksessä käsitellään Naton yhteispuolustuksen eteenpäinviemistä. Suomen liittyminen Natoon on ollut suurin muutos Suomen puolustuksessa sotien jälkeen. Nato-jäsenyys on edellyttänyt Suomen puolustuksen yhteensovittamista Naton pelotteeseen ja puolustukseen, ja tämä työ jatkuu edelleen. Nato-jäsenyyden velvoitteiden täyttäminen ja Puolustusvoimien toimintaedellytysten varmistaminen puolustusyhteistyössä ja Naton yhteisen puolustuksen toimeenpanossa edellyttää lisäksi kansallisen lainsäädännön päivittämistä. Tällä lakiesityksellä vastataan niihin muutostarpeisiin, joita on tunnistettu liittokuntaan liittymisen myötä. Päivittäisessä toiminnassa osana liittokuntaa tunnistetaan kuitenkin yhä uusia muutostarpeita, ja kansallisen lainsäädännön päivittämistä tullaan jatkossakin tekemään vaihteittain.

Arvoisa puhemies! Hallitus on 20. helmikuuta 2025 antanut eduskunnalle hallituksen esityksen laiksi puolustusvoimista annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi. Hallituksen esityksellä edistetään Naton yhteisen puolustuksen toimeenpanoa kirjaamalla Pohjois-Atlantin liiton yhteinen puolustus Puolustusvoimien lakisääteiseksi tehtäväksi. Esityksen tavoitteena on lisäksi parantaa Puolustusvoimien kykyä ulkomaisen avun vastaanottamiseen ja sen harjoitteluun sekä vahvistaa sotilaallista huoltovarmuutta edistämällä kansainvälisten joukkojen logistiikkaa Suomessa. Esitykseen sisältyy myös joukko teknisiä kysymyksiä. Lait ehdotetaan tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

Punkt i protokollet PR 16/2025 rd

15.07 Juha Hänninen kok: Arvoisa herra puhemies! Suomen turvallisuus on perustavanlaatuinen kysymys, joka vaatii jatkuvaa arviointia ja kehittämistä. Turvallisuustilanne Euroopassa on vakava ja vaikeasti ennakoitava. Suomi on kuitenkin tehnyt oikeita päätöksiä puolustuksensa vahvistamiseksi, vaikka tämä työ ei ole vielä valmis. Tässä tilanteessa on ensiarvoisen tärkeää, että Suomen lainsäädäntö vastaa muuttunutta turvallisuusympäristöä ja tuo selkeästi esiin Suomen tahtotilan Euroopan ja Pohjois-Atlantin yhteisessä puolustuksessa.

Arvoisa herra puhemies! Hallituksen esitys puolustusvoimista annetun lain muuttamisesta selkeyttää Suomen puolustuksen asemaa liittolaiskentässä ja vahvistaa kykyämme toimia osana Naton yhteistä puolustusta. Esityksen mukaan Puolustusvoimien tehtäväkenttään lisätään Pohjois-Atlantin liiton yhteinen puolustus, mikä konkretisoi Suomen sitoutumisen liittokunnan yhteisiin velvoitteisiin. Lisäksi esitys tarkentaa kansainvälisen avun antamista ja vastaanottamista koskevia säännöksiä sekä määrittelee, kuinka Puolustusvoimien kiinteistöjä voidaan käyttää liittokunnan tarpeisiin. Tämä luo pohjan sille, että Suomen puolustus toimii saumattomasti yhdessä liittolaistemme kanssa ja että voimme tarvittaessa vastata nopeasti turvallisuuden haasteisiin.

Arvoisa puhemies! Turvallisuus ei ole itsestäänselvyys. Suomen ja suomalaisten turvaaminen edellyttää selkeitä poliittisia päätöksiä ja lainsäädännön kehittämistä vastaamaan muuttunutta turvallisuusympäristöämme. Suomen Nato-jäsenyyden myötä on tärkeää, että maamme puolustus on tiiviisti mukana liittokunnan toiminnassa. Tämän lainsäädännön muutos tukee sitä tavoitetta ja vahvistaa Suomen roolia vakauden ja turvallisuuden tuottajana. On välttämätöntä, että Suomen puolustus toimii tehokkaasti niin kansallisesti kuin kansainvälisesti ja että lainsäädäntömme tukee tätä toimintaa. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kokko, olkaa hyvä.

15.10 Jani Kokko sd: Arvoisa puhemies! Kun Suomi haki sotilasliitto Naton jäsenyyttä, niin se tapahtui vahvassa poliittisessa yksituumaisuudessa, ja on siksi hyvä, että nyt näitä Natoon liittyviä ja yhteistoimintaan liittyviä lainsäädäntömuutoksia viedään samanlaisella poliittisella yhteistyökyvyllä eteenpäin. Se on pienen kansan turva erittäin kuohuvassa maailmassa, että poliittisilta päättäjiltä löytyy puolueesta riippumatta näissä kysymyksissä se yhteinen näkemys, että kansakunnan turvallisuuden varmistaminen menee kaiken muun edelle.

On siinä mielessä hyvä, että nyt tätä lakikokonaisuutta viedään mahdollisimman nopeasti eteenpäin. Se muutos, mikä Yhdysvaltain ulkopolitiikassa on uuden hallinnon myötä tapahtunut, on siinä suhteessa hyvä, että Suomi osoittaa päättäväisyyttä, vahvaa sitoutumista Naton kollektiiviseen puolustukseen. Kuten on monta kertaa todettu, olemme siellä turvallisuuden tuottajia emmekä sen kuluttajia, ja sitä kautta myös sitten pystymme osoittamaan Yhdysvalloille ja kaikille muille liittolaisille, että Suomi on varautunut ja kantaa siinä suhteessa oman osansa.

Ehkä ihan tähän loppuun erityisesti nosto, että nimenomaan tiedustelun näkökulmasta se sotilastiedustelu ja siitä annettu laki saadaan myöskin hyvin synkronoitumaan koko liittokunnan yhteisen tiedustelun kanssa ja sitä kautta myöskin vahvistettua tätä tärkeää osaa kansallisessa puolustuksessa ja myös liittokunnan yhteistyössä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

Punkt i protokollet PR 16/2025 rd

15.11 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Suomi on aina pitänyt oman puolustuskykynsä hyvällä tasolla, ja se on kelvannut esimerkiksi mille tahansa maalle niin Euroopassa kuin Euroopan ulkopuolella. Tänä päivänä voimme olla onnellisia siitä, että vuosikymmenet olemme yksissä tuumin kehittäneet puolustustamme, ja nyt tämä Nato-ulottuvuus tuo sille aivan uuden ulottuvuuden ja antaa meille semmoisen turvakuun, joka varmasti on tarpeen. Lainsäädäntö asetettakoon sille tasolle, että se järjestelmä toimii kiitettävästi. Nythän sitä parhaillaan tehdään tässäkin tämän hallituksen esityksen myötä.

Mutta viime päivinä olemme havainneet maailman olevan menossa yhä levottomampaan suuntaan. Sen kaiken olemme havainneet viime päivien tapahtumien jälkeen. Kun ministeri nyt on paikalla, niin rohkenen kysyä: Ensinnäkin kiitos tästä erinomaisesta lakiesityksestä. Tämä on erittäin ajankohtainen, ja näitähän varmaan tulee lisää. Eduskunta on niille varmaan valmis näyttämään vihreää valoa mahdollisimman nopeasti, että saamme tämän oman puolustuksen ja siihen liittyvän lainsäädännön ajan tasalle. Mutta kun meillä on puolustusyhteistyösopimus USA:n kanssa, DCA-sopimus, niin teillä on paras osaaaminen, ministeri, tässä asiassa, että missä me menemme tämän suhteen nyt. Tämäkin laki kuuluu DCA-sopimuksen työvälineisiin, että pystymme Yhdysvaltain kanssa tarvittaessa toimimaan sillä keinoin kuin Suomeen tuleva vierasjoukko, mikä sitten onkaan, Yhdysvalloista tuleva sotilasosasto, tai mikä se onkaan... Onko tilanne sen suhteen se, että te olette rauhallinen ja luottavainen siitä, että nämä meidän yhteistyösuhteet tuonne Yhdysvaltoihin päin toimivat edelleen hyvin?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Niemi, olkaa hyvä.

15.13 Veijo Niemi ps: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Näin runsaslukuisesti kun on edustajia paikalla, on helppoa sanoa: varmaan olemme täysin yksimielisiä siitä, että Suomea tulee aina puolustaa, Suomen täytyy aina säilyä. Minä toivon nyt tällä kohtaa arvoisalta puolustusministeriltä, että käynte keskusteluja USA:n presidentti Trumpin ja puolustusministerin ja ulkoministerin kanssa, vaikka sieltä tulee tällä hetkellä signaalia, että esimerkiksi apu Ukrainalle on keskeytetty. Toivottavasti meillä säilyvät hyvät, ystävällismieliset suhteet USA:n ja Suomen välillä, koska me kuitenkin olemme Naton täysjäseniä ja meillä on kahdensivulinen DCA-sopimus USA:n kanssa. Toivon, että nämä välit säilyvät todella hyvinä. Siitä toivottavasti pidätte huolta, arvoisa ministeri.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ja vielä edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

15.14 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Pahoittelen, unohdin kysyä toisen tärkeän kysymyksen samaan asiaan liittyen. Itäsuomalaisena kansanedustajana, siellä Ilomantsissa ihan itärajalla asuvana ihmisenä: Paikallisilla ihmisillä aidosti on valtava huoli, miten meille käy tällaisessa levottomassa maailmassa. Yksi Nato-kenraali, jonka nimeä en nyt jaksa muistaa, aivan omassa vahvassa puheenvuorossaan nosti esille — liittyi jotenkin Naton maajoukkoihin tämä kyseinen kenraali — että pitääkö tämä itäinen Suomi elinvoimaisena, koska sellainen seutukunta, jossa on elämää, ihmisiä ja toimintaa, on aina helpompaa puolustaa kuin autioituva, syrjäytyvä alue, jossa tietkään eivät ole enää kunnossa. Toivoisin teiltä edes pientä vinkkiä, kun viime päivien tapahtumien takia minulla ei aina-kaan ole täyttä luottamusta siihen, että meille tulisi paremmat elämänolosuhteet jo ensi vuonna. Odotamme siellä kallella kypärin, että saisimme selviä signaaleja Suomen valtiol-

Punkt i protokollet PR 16/2025 rd

ta ja ennen kaikkea maan hallitukselta, että siellä itärajallakin Ilomantsissa se koko raja-seutukansa voisi olla turvallisena, jatkaa huomennakin työpäiväänsä ja jatkaa elämäänsä, suunnitella tulevaisuutta. Siihen uskoon on aika paha lommo tullut viime aikoina.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ja ministeri Häkkänen, noin kolme minuuttia, olkaa hyvä.

15.15 Puolustusministeri Antti Häkkänen: Arvoisa puhemies! Kiitoksia.

Vielä vain rautalangasta sanon sen tosiasian, mistä varmaan moni onkin tietoinen, että vaikka liityimme Natoon, niin nyt kaikissa toimenpiteissä, joita puolustusministeriö johtaa — siis koko puolustuspolitiikan skaalaa, kaikkea puolustuspolitiikkaa, johdetaan puolustusministeriöstä Naton ydinasepolitiikkaa myöten, komentorakenteita myöten — kaikessa me pidetään kristallinkirkkaana, että kansallinen puolustuskyky, omavaraisuus ja huoltovarmuus ovat kaiken keskiössä ja perusta kaikelle. Myös kaikissa komentorakennejärjestelyissä, mitä tehdään, on aina Suomella ensisijaisena oma toimintakyky ja johtokyky. Me ollaan siis koko ajan ns. itsenäinen toimija vahvoilla kansallisilla resursseilla ja toimintakyvyllä osana Natoa, mutta ei niin päin, että pudotetaan hanskat ja annetaan muille vastuu. Välillä näkyy julkisuudessa tällaisiakin puheenvuoroja, että nythän on hyvä, ettei tarvitse sitten hirveästi enää tehdä, kun ollaan mukana kansainvälisessä yhteistyössä.

Tämä korostuu nyt USA-yhteistyössä erityisen tärkeästi. Minä pyrin nyt edistämään sellaista USA-yhteistyötä tässä poliittisella tasolla, puolustuksessa ja Pentagonin suuntaan, että me ei jokaiseen pintakuuhuun lähdetä mukaan, vaan koetetaan pitää hyvin hankala Ukrainan neuvottelutilanne — joka on hyvin vaikea — omassa ladussa ja korissa ja sitten tämä Euroopan Nato-maiden puolustuksen rakentaminen omassa korissaan. Ukrainan tilanteeseen liittyy nyt paljon enemmän hankaluuksia ja jännitteitä, kun taas Naton osalta USA:n puolustusministeri sanoi minulle kahdenvälisessä palaverissa — ja useat muut heidän keskeiset puolustusvaikuttajansa — että USA on sitoutunut artikla vitoseen Natossa, mutta teidän pitää itse vahvistaa puolustuskykyänne enemmän Euroopassa eli maksaa veronmaksajien rahalla enemmän puolustukseen. Se tarkoittaa siis merkittäviä summia — se ei ole sanahelinää — myös Suomen kannalta. Tämä on merkittävä talouspoliittinen kysymys, mistä se raha otetaan: hyvinvointipalveluista, verotuksesta, vai velkaa lisää vai mitä. Eli se ei ole meillekään ihan kevyt juttu.

Kahdenväliset USA-puolustussuhteet etenevät hyvin. Emme voi olla varmoja, mitä aina tulevaisuus tuo tullessaan, mutta hankkeet etenevät hyvin, niitä on kymmenittäin: puolustusmateriaalia, harjoitusyhteistyötä, DCA-sopimuksen järjestelyjä kovia tilanteita varten. Muun muassa viimeisen viikon ajan meillä on ollut harjoittelemassa Karjalan prikaatissa Virginian kansalliskaarti. Nämä kansalliskaartit vastaavat käytännössä tuommoista kevyehköä eurooppalaisen maan armeijaa. Heillä on siis kalustoa hävittäjistä lähtien.

Itä-Suomen elinvoima on turvallisuustekijä. Ainakin keskeisten kaupunkiseutujen pitää pysyä asuttuina, ja siellä pitää olla omaehtoista yritystoimintaa, joka luo elinvoimaa omista lähtökohdistaan. Sen takia liikenneyhteydet, yrittäjyyden edellytykset ja sitä kautta elinvoiman rakentuminen, ei pelkästään tukiaisilla vaan nimenomaan omaehtoisesti, ovat erityisen tärkeitä. Me nähdään myös se, että on vaarallista, jos meille syntyy liian harvaan asuttuja alueita, eli pitää olla väkeä siellä, ja se on myös työvoiman saantikysymys turvallisuusviranomaisien osalta. Tanskan puolustusministerin vein eilen itärajalle tutustumaan siihen, mitä Venäjän raja-alueella asuminen tarkoittaa, jotta myös läntisemmän Euroopan

Punkt i protokollet PR 16/2025 rd

maat tukisivat meitä näissä EU-hankkeissa, kun yritetään saada vaikka tiettyjä rahoituksia näihin järjestymään. — Kiitos.

Riksdagen avslutade debatten.

Riksdagen remitterade ärendet till försvarsutskottet, som grundlagsutskottet och utrikesutskottet ska lämna utlåtande till.